ונחזי עזרא היכן תקן. בהרבה מקומות[א] (ב) גבי שאר מקומות לא פריך גמרא קמי אלא שאני הכא דדבר הרגיל בכל יום הוא על כן אנו זכורים: **ולית הלכתא** כוותיה. דעבילה בכל יום מרבעים סאה אלא אפילו לאחרים נמי סגי בתשעה קבין מי נמי הכי פירושו ולית הלכתא כוותיה אלא כר' יהודה בן בתירא דאמר בדברי תורה אין מקבלין טומאה וי"מ דוקא נתורה[ג] אבל לתפלה צריך (ד) בעבילה ופי' ר"י דלא שנא והטובל בערב יום כ"כ אין לו לברך והמברך הוה ברכה לבטלה:

(ה) **אלא** דכולי עלמא חוזר לראש. וה"ק דהו"מ לאוקמי דכולי עלמא אין מחר לרשע ומדלא מוקי הכי ש"מ דהלכה דמחר לרשע וכן נקמן (ו) בהדיא אמר ר' אבהו מחר לרשע ותימה דבמסכת ר"ה (דף לד:) א"ל יוחנן שמע תשע מקיעות בט' שעות ביום יצא אלמא מקיעות מצטרפות אע"ג דשהה כדי לעשות כולם וכן במגילה (פ"ג ד' יח:) נמי דאמרינן אמר רב אין הלכה כרבי מונא דאמר אם שהה מחר לרשע דקאמר נקוט דרב ביבי בריך ואומר הבר מקולי דיש לחלק דשאני הכא דאין לאוי לקרות וכן נקמן (ד' מד:) דרבי אבהו אזל במבואות המטונפות דהתם כ"ע מודו דמחר לרשע אבל היכא דגברא חזי כמו מגילה ושופר כולי עלמא מודו דאינו מחר לרשע אלא לאקום שפסק ורבינו יהודה פירש (ז) דהכא לא מצי למימר דכולי עלמא דאין מחר לרשע ודשהה קמיפלגי דהא לכ"ע הוי גברא חזי כיון דאינו מחר לרשע אבל ודאי אי הו"מ למימר הכי הוה אמר ליה: **והא** זבח רשעים תועבה. פר"י דדוקא במקום שהיה יכול להסתפק ולתלות שיש שם טומאה: **אע"פ** שהתפלל תפלתו תועבה. והוי מעוות לא יוכל לתקן וכ"י פי' דיחזור ויתפלל: **ממתין** עד שיכלו המים. כמשמע על גבי קרקע או ע"ג גגדים ואין שם טופח ע"מ להטפיח כדמשמע לקמן (ד' כה.) כגון דעביד טיף טיף שנבלעין מהרה כן פי' הרב רבי יוסף ומיהו נראה אפילו אם יש בהן טופח על מנת להטפיח מותרין כיון דמדאורייתא אינן אסורין אלא כנגד העמוד בלבד וכגון הוא דגזור וכיון שעומד כבר בתפלתו לא אטרחוהו רבנן לחזור בתפלה: מיישין

בקילעא דרב אושעיא אתו ושאלו לרב אסי אמר להו לא שנו אלא לחולה המרגיל אבל לחולה לאונסו פטור מכלום א"ר יוסף אצטמיד חצביה דרב נחמן מבדי כולהו אמוראי ותנאי בדעזרא קמיפלגי ונחזי עזרא היכי תקן אמר אביי עזרא תקן לבריא המרגיל מ' סאה ובריא לאונסו ט' קבין ואתו אמוראי ופליגי בחולה מר סבר חולה המרגיל כבריא המרגיל וחולה לאונסו כבריא לאונסו ומר סבר חולה המרגיל כבריא לאונסו וחולה לאונסו פטור מכלום אמר רבא נהי דתקן עזרא טבילה נתינה מי תקן והאמר מר עזרא תקן טבילה לבעלי קריין אלא אמר רבא (ו) עזרא תקן טבילה לבריא המרגיל מ' סאה ואתו רבנן והתקינו לבריא לאונסו ט' קבין ואתו אמוראי וקא מיפלגי בחולה מר סבר חולה המרגיל כבריא המרגיל וחולה לאונסו כבריא לאונסו ומר סבר לבריא המרגיל מ' סאה וחולה המרגיל כבריא לאונסו ט' קבין אבל לחולה לאונסו פטור מכלום אמר רבא אהלכתא בריא המרגיל וחולה המרגיל ארבעים סאה ובריא לאונסו תשעה קבין אבל לחולה לאונסו פטור מכלום: (ז) ת"ר בעל קרי שנתנו עליו ט' קבין מים טהור בד"א לעצמו אבל לאחרים ארבעים סאה ר' יהודה אומר מ' סאה מכל מקום ר' יוחנן וריב"ל ור"א ור' יוסי בר' חנינא חד מהאי זוגא וחד מהאי זוגא אריש חד אמר הא דאמרת במה דברים אמורים לעצמו אבל לאחרים מ' סאה לא שנו אלא לחולה המרגיל אבל לחולה לאונסו ט' קבין וחד אמר כל לאחרים אפילו חולה לאונסו עד דאיכא מ' סאה וחד מהאי זוגא וחד מהאי זוגא אסיפא חד אמר הא דאמר רבי יהודה מ' סאה מכל מקום לא שנו אלא בקרקע אבל בכלים לא וחד אמר אפי' בכלים נמי בשלמא למ"ד אפי' בכלים היינו דקתני ר' יהודה אומר מ' סאה מכל מקום אלא למ"ד בקרקע אין בכלים לא מכל מקום לאתויי מאי לאתויי מים שאובין רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע ורבא (ברבי) בר שמואל כריכו ריפתא בהדי הדדי א"ל רב פפא הבו לי לדידי לברוך דנפול עילואי ט' קבין אמר להו רבא (ברבי) [בר] שמואל תנינא במה דברים אמורים לעצמו אבל לאחרים מ' סאה אלא הבו לי לדידי לברוך דנפול עילואי ארבעים סאה אמר להו רב הונא הבו לי לדידי לברוך דליכא עילואי לא האי ולא האי רב חמא טביל במעלי יומא דפסחא להוציא רבים ידי חובתן ולית הלכתא כוותיה:

מתני' (ח) היה עומד בתפלה ונזכר שהוא בעל קרי לא יפסיק אלא יקצר ירד (ט) לטבול אם יכול לעלות ולהתכסות ולקרות עד שלא תהא הנץ החמה יעלה ויתכסה ויקרא ואם לאו יתכסה במים ויקרא ולא יתכסה לא במים הרעים ולא (י) במי המשרה עד שיטיל לתוכן מים (יא) וכמה ירחיק מהן ומן הצואה ד' אמות:

גמ' ת"ר היה עומד בתפלה ונזכר שהוא בעל קרי לא יפסיק אלא יקצר היה קורא בתורה ונזכר שהוא בעל קרי אינו מפסיק ועולה אלא מגמגם וקורא ר"מ אומר אין בעל קרי רשאי בתורה יותר מג' פסוקים תניא אידך (יב) היה עומד בתפלה וראה צואה כנגדו מהלך לפניו עד שיזרקנה לאחוריו ד' אמות והתניא לצדדין ל"ק (יג) הא דאפשר הא דלא אפשר (יד) היה מתפלל ומצא צואה במקומו אמר רבה אע"פ שחטא תפלתו תפלה מתקיף ליה רבא והא (טו) זבח רשעים תועבה אלא אמר רבא הואיל וחטא (טז) אע"פ שהתפלל תפלתו תועבה": ת"ר (יז) היה עומד בתפלה ומים שותתין על ברכיו פוסק עד שיכלו המים וחוזר ומתפלל להיכן חוזר רב חסדא ורב המנונא חד אמר חוזר לראש וחד אמר (יח) למקום שפסק לימא בהא קמיפלגי מר

דפליגי אליבא דרבנן. מיהו הסתם אין כרבי יהודה בן בתירא דהנהגינן כדאמר רב נחמן בעיל וכב נחמן בר יצחק בתרא הוה: **לעצמו.** לעסוק בתורה לעצמו אבל ללמד לאחרים מ' סאה: **ור"י אומר מ' סאה מ"מ.** מ' סאה שאמרו בכל ענין שהן ולקמן מפרש לה: **מד מסאי זוגא וחד מסאי וזוגא.** פליגי אריש בפירושא דמילתא דתמ"ק: **אסיפא.** דר' יהודה: **ל"ש אלא בקרקע.** לא תימא מ"מ דר' יהודה לאכשורי בכלי אמת דאין כשר אלא מ' סאה בקרקע ולקמן בעי ג"כ מאי מ"מ: **אבל לאחרים מ' סאה.** והכא נמי דלאפוקי אחרים ידי חובתן לאחרים דמי: **דנפול עילואי.** לאו דוקא אלא עכלתי במ' סאה: **לא סאי ולא סאי.** לא הוצרכתי לא לזו ולא לזו אלא רמיתי קרי: **עכל.** ומיכך. דגיל היה לעשות כן דהו"ל ללמד לאחרים וכשאר יומא השנה לא היה טובל אלא נותן עליו ט' קבין: **ולית הלכתא כוותיה.** דכי היכי דלעצמו בנתינה לאחרים נמי בנתינה אי נמי דקאי"ל כרבי יהודה בן בתירא:

מתני' לא יפסיק. תפלתו לגמרי אלא יקצר כל ברכה וברכה ואומר כל הברכות בקולר: **במים הרעים.** מים מרוחים: **עד שיתן לתוכן מים.** וגגמרא (לקמן כה:) (ט) מפרש כמה מים רמי ואזיל ומפרש לה בתחומי מתחרת והכי קתני לא יקרא אלא מי רגלים עד שיתן לתוכן מים: **וכמה ירחיק מהם.** ממי רגלים: **גמ' מגמגם.** בגמרוסה: **יוסר מג' פסוקים.** כגון בנית הכנסת דלי אפשר לפחות כדתנן (מגילה פ"ג מג:) הקורא בתורה לא יפחות מג' פסוקים: **ופניא לצדדין.** מ"ל להלך על שתהא לאחוריו: **דאפשר.** ליתן לפניו יתן לפניו עד שתהא לאחוריו: **לא אפשר.** כגון יש נהר לפניו מסתלק לצדדים: דמר

(א) כ"ק פכ. ב) תוספתא פ"ב ה"ל ע"ש. ג) (לעיל מח.). ד) (ע' פירש"י לקמן כה: ד"ה מי מתמרה). ה) מגילה ה:. ו) (ע' תוס' ערובין קד. ד"ה שמול). ז) כ"ל מאי תקנתא לחזר ולגלי. ח) (ע' תוספות מולין קכב: ד"ה לגבל). ט) (עיין לקמן כג.).

תורה אור השלם

1. זָכָר רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה אַף כִּי בְּזִמָּה יְבִיאֶנּוּ:
משלי כא כז

הגהות הב"ח

(א) בשבעה רש"י ד"ה עד שיתן וכו' וכגמ' פריך דמה: (ב) תוס' ד"ה ועמד וכו' בהרבה מקומות. כ"כ בפרק אין שומרין דף נ"ג. גבי הכלה פריך מלמתא נמי הכי ותרץ לומר ג"כ ממ"ש התוספות כסמ: (ג) ר"ה אלא וכו' וכן נקמן. כ"כ סוף דף כ"ה: (ד) בא"ד וכיבו יהודה פירש. כ"כ עין כפר מתא נמי סימן ו' ס"ב תמצא כאור לבנים אלו:

מוסף תוספות

א בתוס' ר"י ש כתב, בכל דוכתא לא מיבעיא לן עזרא היכי תקן אלא הכא וכן לקמן גבי סדר הבדלה לפי שהוא דבר הרגיל בכל יום ובכל מרגש"ק וכו"ע שייכי בהו. ב בתוס' ר"י ש כתב, ולא כספר הישר שפי' דלחפילה לא נהוג. ג בתוס' ר"י ש הוסיף, אבל אינו מקום שיכול לחלות ולהסתפק בדבר לא מקרי זבח רשעים.

לעזי רש"י

פורטיג"ו [פורק"א]. אכסדרה.

מוסף רש"י

שותתין. קולי"ר בלע"ז שאינו נתן למתוק אלא טופל ריוכל כנגדו (סנהדרין עז:).

רב נימוס גאון

דת עומד בתפלה ונזכר שהוא בעל קרי לא יפסיק. אמר' עלה בתלמוד ארץ ישראל [פ"ג הלכה ה'] מתניתא דרבים אבל בינו לבין עצמו מפסיק וכו' מאיר בדם כר' יהודה אפי' בינו לבין עצמו אינו מפסיק כשאין לו מים לטבול אבל יש לו מים לטבול אפי' ר' יהודה מודה שהוא מפסיק:

עין משפט נר מצוה

נג א מי' פ"ד מה"ל תפלה הלכה ו:
נד ב מי' פ"ב מהלכות ק"ש הלכה ז ומור פ"ח כ"י סוף סי' כ):
נה ג ד מי' פ"ד מה"ל תפלה הל' ט ממג עשין רי"ט טופ"ש פרש סימן פח סעיף כ:
נו ה מי' ומגג שם טופ"ש פרש סימן פו סעיף ח:
נז ו ז מי' שם הל' יג ממג שם טופ"ש ס"ח סימן עח:

רבינו חננאל

ר' יוחנן וריב"ל ור' אלעזר ור' יוסי בר' חנינה חד מהאי זוגא וחד מהאי זוגא. ר' יוחנן וריב"ל זוגא חד, ר' אלעזר ור' יוסי בר' חנינא זוגא חד, חד מהאי זוגא וחד ור"א ור' יהושע ור' יוסי, אר איסבא ר' יוחנן ור' יוסי ור' יהושע ור"א. **מתני'.** היה עומד בתפלה ונזכר שהוא בעל קרי לא יפסיק וכו'. והאידנא קי"ל כר' יהודה בן בתירא וכזעירי דאמר בשלהה לטבילותא ואוקומה אראורייתא, דליכא טבילה לבעל קרי ולמשמש טהרו אלא לתרומה וקודש בלבד. מיהו אשכחן דגדרו גדר והחמירו להן לטהר בנתינת ט' קבין מים עליהם. וכדרבא דאמר מדברי כולם נלמד חולה המרגיל ט' קבין, וכש"כ בריא. ה"מ בחולה שאינו מסתכן אבל חולה המסתכן פטור מכלום והרי הוא כבעל קרי שאין לו מים לטבול, וכמו הובין והמצורעין שאין חוששין לא לטבילה ולא לנתינת ט' קבין אלא קורין בדרכן. וביוצא בהן נשים וילדות שמתפללות ומברכות כל ברכות שהן חייבות, וכדרבינא דאמר הילכתא נדה קוצה לה חלה כו'. והא דרב חמי הוה טביל כל מעלי פסחא להוציא רבים ידי חובתן, אסיקנא [ד"]לית הילכתא כוותיה, אלא אע"ג דלא טביל מפיק להו ידי חובתן. מיהו להתפלל כולי עלמא מחמירין ולא מצלו ואפי' כע"ק עד שיתן עליו ט' קבין מים, מדתנן היה עומד ונזכר שהוא בע"ק לא יפסיק אלא יקצר, שפעינן מינה שאסור להתפלל כשהוא בעל קרי. וכן עמא דבר שנהגו כל ישראל להמנע מן התפלה עד שיטהרו בנתינת ט' קבין מים, דר' יהודה ב"ב לא סבר אלא בדברי תורה אבל לתפלה לא סבר. והא דאמר ר' מאיר אין בעל קרי רשאי לקרות יותר מג' פסוקים, לית הילכתא כוותיה מדר"י בן בתירה. אלא אמר רבא הואיל וחטא אע"פ שהתפלל תפלתו תועבה. קי"ל כרבא דהואיל והיה לו לעיין אי מקום טהור הוא ולא עיין, תפלתו תועבה וצריך לחזור ולהתפלל. חד אמר חוזר לראש וחד אמר למקום שפסק. וקי"ל דחוזר למקום שפסק, תדא דתפלה מדרבנן הוא ובדרבנן הלך אחרי המיקל. ועוד דמסתברא דהשתא הוא דאיתחי ולא דחוי מעיקרא הוא, דבמאי אדחי, אי בהרגשת מי רגלים, קי"ל כמה דיכול לעמוד על עצמו לא מדחי.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com